

Základy matematiky a statistiky pro humanitní obory II

Vojtěch Kovář Pavel Rychlý

Fakulta informatiky, Masarykova univerzita
Botanická 68a, 60200 Brno, Czech Republic
{xkovar3, pary}@fi.muni.cz

část 1a

Obsah přednášky

Kombinatorika

Základní kombinatorická pravidla

Pravděpodobnost

Příklady

Kombinatorika

► Motivace

- vědět kolik možností (situací) může nastat
- umožňuje výpočet pravděpodobností

► Znáte ze SŠ

- kombinační čísla, faktoriály
- vzorečky pro variace, kombinace, permutace (s opakováním nebo bez, ...)

► Cíl přednášky

- odnaučit se vzorečky
- řešit kombinatorické problémy „úvahou“ (selským rozumem)

Základní kombinatorická pravidla

► Pravidlo součtu

- pro **disjunktní** množiny $A_1, A_2, \dots, A_n$ o velikostech $p_1, p_2, \dots, p_n$
- množina $A_1 \cup A_2 \cup \dots \cup A_n$ má velikost $p_1 + p_2 + \dots + p_n$

► Pravidlo součinu

- počet všech uspořádaných k -tic, takových, že
- 1. člen lze vybrat n_1 způsoby, druhý člen n_2 způsoby, ..., k -tý člen n_k způsoby
- je $n_1 * n_2 * \dots * n_k$

Pravděpodobnost

► Už znáte ze SŠ

- pravděpodobnost jevu A je podíl m/n
- kde m je počet situací, kdy jev A nastal
- kde n je počet všech možných situací

Příklady

- Pr. 1: Tři po sobě jdoucí hody mincemi (záleží na pořadí)
- Kolik různých výsledků můžeme dostat?
  - pravidlo součinu: $2 * 2 * 2 = 8$
- Jaká je pravděpodobnost, že nám padne aspoň dvakrát panna?
  - počet možností, kdy padne panna aspoň dvakrát?
  - 4 (p-p-p, p-p-o, p-o-p, o-p-p)
  - $\rightarrow 4/8 = 0.5$

Příklady

- Pr. 2: Kolika způsoby lze seřadit množinu $\{1, 2, \dots, n\}$?
  - první prvek vybíráme z n prvků, druhý z $n - 1$ prvků atd.
  - pravidlo součinu: $n * (n - 1) * (n - 2) * \dots = n!$
- Pr. 3: Kolik je různých posloupností s prvky 1, 1, 2, 3, 3, 3?
  - počet všech uspořádání: $6!$
  - ale některá uspořádání jsou identická
  - vždy můžeme prohodit obě jedničky
  - $\rightarrow$ počet možností podělíme 2
  - vždy můžeme prohodit všechny trojky
  - $\rightarrow$ počet možností podělíme 6 ($= 3!$, počet možných seřazení 3 prvků)
  - $\rightarrow$ výsledek: $6!/12 = 60$